

Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sistēmas operatoru.”

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 85 99.2. apakšpunktu sistēmas operators šo noteikumu 98. punktā minētā pārkāpuma dēļ patērētās dabasgāzes daudzumu mājāsaimniecībām aprēķina, ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu maksimālo iespējamo dabasgāzes patēriņu stundā vai ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas.

Savukārt šo noteikumu 100. punkts paredzēja, ka sistēmas operators noteikumu 98. punktā minēto kompensāciju nosaka, reizinot šo noteikumu 99. punktā noteiktajā kārtībā aprēķināto patērētās dabasgāzes daudzumu ar dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkārtšā apmērā.

Noteikumu Nr. 85 101. punkts noteica: „Ja nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata dabasgāzes norēķinu uzskaites mērāparāta pēdējās kontroles vai uzstādīšanas laiku (minētais periods nedrīkst būt ilgāks par diviem gadiem).”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas ir jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai (aktam).

Pieteikuma iesniedzēja ar 2019. gada 31. oktobra lēmumu ir apturējusi tiesvedību tās izskatīšanā esošajā civillietā un nolēmusi iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai.

Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillietā, kurā energoapgādes komersants lūdz piedzīt no dabasgāzes lietotāja parādu par patērēto dabasgāzi un kompensāciju. Minētās civillietas izskatīšanā esot piemērojamas apstrīdētās normas, kas noteica šo maksājumu aprēķinu. Proti, saskaņā ar apstrīdētajām normām samaksa par patērēto dabasgāzi tika aprēķināta, ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas, par laika periodu, kas nav ilgāks par diviem gadiem. Savukārt kompensācijas apmērs tika noteikts, piemērojot dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkārtšā apmērā. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka tas ir pretrunā ar Satversmes 105. panta pirmo un trešo teikumu, kā arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu tiesas uzskats par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām ir juridiski jāpamato.

Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir juridisko argumentu kopums, kas ir nepieciešams un vienlaikus arī pietiekams prasījuma apmierināšanai. Turklāt, ņemot vērā, ka pieteikumā ir apstrīdēta vairāku normu atbilstība divām augstāka juridiska spēka tiesību normām, pieteikumā jāiekļauj juridiskais pamatojums par katras apstrīdētās normas neatbilstību katrai no pieteikumā norādītajām Patērētāju tiesību aizsardzības likuma un Satversmes normām.

6.1. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētās normas neatbilst Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktam par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

Pamatojot apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktam, pieteikumā vienīgi citēta

minētā likuma norma un vispārīgi norādīts, ka apstrīdētās normas ir pretrunā ar to. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka katra no apstrīdētajām normām neatbilst šai likuma normai.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzēja arī uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, jo pieļauj, ka prasības apmierināšanas gadījumā energoapgādes komersantam ir tiesības saņemt no personas kompensāciju un samaksu par patērēto dabasgāzi tādā apmērā, kas nav samērīgs un taisnīgs. Tādā veidā esot nesamērīgi ierobežotas personai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, pieteikuma iesniedzējam ir pienākums norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums, 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis un 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi. Savukārt attiecībā uz pamattiesību ierobežojuma samērīgumu, pieteikumu iesniedzējam jānorāda, pirmkārt, vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, proti, vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; otrkārt, vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; treškārt, vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 11. un 11.3. punktu*).

Pieteikumā sniegts konkrētās civillietas faktisko apstākļu izklāsts, citētas dažādas tiesību normas, kā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Augstākās tiesas nolēmumos izteiktās atziņas. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētās normas ir neiederīgas Latvijas tiesību sistēmā, jo neatbilst samērīguma un taisnīguma principam. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, vai apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai tam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi. Lietas faktisko apstākļu, tiesību normu vai tiesu nolēmumu atreferējums bez nepieciešamās juridiskās argumentācijas nav uzskatāms par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikums arī par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc Kurzemes rajona tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 159/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš